

Iványi Gábor emlékbeszéde a Magyarországi Holokauszt Emléknapján a Holokauszt Emlékközpontban 2010. április 16-án

„Mindnyájatokat kérlek, ti járókelők: tekintsétek meg és lássátok meg, ha van-é oly bánat, mint az én bánatom, amely engem ért, amellyel engem sújtott az Úr az ő búsult haragjának napján!...sajtóba taposta az Úr Júda szűz leányát. Ezekért sírok én; szememből, szememből víz foly alá, mert messze távozott tőlem a vigasztaló, aki megélesszen engem; fiaim elvesztek, mert győzött az ellenség.”

Jeremiás siralmaiból valók ezek a szavak. Máig érvényes, ihletett szavak. A temetési liturgia során ütjük fel ezt a könyvet s most, az emlékezés, a Soá, a holokauszt, a vészország borzalmaira emlékezve sem találhattam jobb bevezető gondolatokat.

A mai napot egy tíz évvel ezelőtt folytatott országgyűlési vita tette a fakultatív visszatekintés emléknappá, hatmillió testvérünk ördögi elpusztításának s köztük hatszázezer magyar honfitársunk fájdalmas és pótolhatatlan elvesztése feletti gyász alkalmává.

Az akkori Parlament elé az a javaslat került, hogy állítsunk emléket a Holokauszt áldozatainak. Ebből azonban erős jobboldali nyomásra a kommunizmus áldozataira való emléknap országgyűlési határozata született meg, és az az ajánlás, hogy a mindenkorai oktatási miniszter elrendelheti, hogy az iskolákban lehetőséget kell teremteni ezen a napon a holokauszt áldozataira való megemlékezésre is.

Csak helyeselni tudom az ilyen irányú törvényalkotói szándékot. Sajnálom ugyanakkor, hogy ezt a régen várt erkölcsi kötelezettséget megerősítette az akkori többségi szándék a maga kétarcúságával. Az egyik kifogásom, hogy a kommunizmus mintegy 3000 áldozatára minden évben (februárban) emlékezik a magyar parlament. A holokauszt 600000 áldozatáról egyetlen egyszer 2004 áprilisában emlékezett meg az Országgyűlés, s 2000-ben a nemzeti kerettantervben az akkori oktatási miniszter engedélyezte a holokausztra való megemlékezés fakultatív iskolai megtartását. Ugyanez a tendencia érvényesült az önkényuralmi jelképek viselésének tilalmát megfogalmazó jogszabály esetében is, amikor a horogkereszt mellett a vörös csillag viselését, feltüntetését is megtiltották. (Büntetés tudtommal eddig csak a vörös csillag viselése okán született, pedig lényegesen többször jelent meg nyilvánosan – egyéb szégyenteljes múltunkra emlékeztető zászlók, jelek mellett a rettenetes kampós kereszt.)

Az antiszemita felé tett politikai számításból gyakorolt, elhibázott, felelőtlen, sőt bűnös gesztusnak kell tekintenünk a kommunizmus bűnei nagyságának a hitleri népirtás fölé helyezését. A népek történelme során az ilyen és olyan hitűek, borszínűek, nyelvűek közötti engesztelhetetlen ellentéteknek ártatlan emberek milliói estek áldozatul az elmúlt évezredekben. Ipari, technológiai módszerekkel, a halál gyárában azonban a vasút teherfuvarozási kapacitását igénybe véve csupán egyetlen népet szállítottak millió számra értéktelen nyersanyagként kohókba: az európai (s közte a magyar) zsidóságot. Ez teszi a holokausztot egyedivé és különlegessé, s ez kötelez bennünket arra, hogy a Soá áldozataira külön más áldozatoktól elkülönítetten emlékezzünk.

A kommunizmus áldozatainak kiemelése azt sugallja, hogy valamennyien egyként áldozatai voltunk a II. világháborúnak és következményeinek a magyar zsidóság pusztulásáért nem terhel bennünket felelősség, sőt a kommunizmus hívei közt ismertén zsidónak tartott személyeket ellenben terheli felelősség „magyarok” szenvedéseier.

A másik megtévesztés az emléknap dátumának a meghatározása. Azzal, hogy az időpont az 1944 áprilisában kezdődő gettófelállítások időpontja, azt sugalljuk, hogy a zsidóság módszeres kiirtásának az ötlete Magyarország német megszállása után egyedül a külföldi náci hatalmi gépezet számlájára írható, mi pedig legfeljebb gyengék voltunk és egyedül maradtunk, sőt amíg lehetett ellenálltunk a megszállók akaratának. Pedig nem így volt. Nem ez volt a kezdet.

Nem a megszállókkal való olajozott és gátlástalan együttműködésre akarok ismét rámutatni, hanem arra a tényre, amit Majsai Tamás teológus-történész ásott elő először a múlt század nyolcvanas éveiben, hogy tudniillik már 1941-ben, még mindenféle megszállás előtt, döntött úgy a Horthy-vezetés, példát mutat ismét Európának (mint ahogy Magyarország az ördögi folyamat elkezdésében is úttörő szerepet vállalt a 20-as évek elején, az ún. zsidótörvények elsőkénti megfogalmazásával) és mintegy 18 ezer „galíciáner”-nek titulált hazai zsidót (időseket, aktív korúakat és gyermekeket) űzött ki az ukrajnai hadműveleti területekre, akiket ott Kamenyec-Podolszkij környékén meggyilkoltak. Az általam vezetett felsőoktatási intézmény, a Wesley János Lelkészképző Főiskola és fenntartója a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség 2004-ben a rémségek hatvanadik évfordulóján úgy döntött, hogy valamennyi olyan magyar vasútállomáson, amelyről vagonokat indítottak a megsemmisítés állomásaira emléktáblát helyez el. Közel negyven vasúti épületen helyeztük el bűnbánati istentisztelet keretében a késői bánat és szégyenkezés gesztusaival kétnyelvű (héber-magyar feliratú) tábláinkat (a most Chichagoban beperelt MÁV támogatta és engedélyezte az akciót, sőt az emléktáblákon szerepel teherfuvarozási osztályának a megjelölése is).

Ekkor határoztuk el, hogy a végső „üzemi megoldás” első helyszínére, Kőrösmezőre (Jaszinyára) és onnan Kamenyec-Podolszkijba is elmegyünk az 1941-es gáztett helyszínére. Így tavaly 2009 augusztusában konferenciát szerveztünk az ottani történészek, emlékezők és itthoni magyar érintettek és velük szolidaritást vállalók részvételével Jaszinyán (ahol helyrehoztuk az elárvult zsidó temetőt is), majd Kamenyec-Podolszkijban, a piac melletti közparkban, ahol nyolcvanezer zsidó mártír között a mi tizennyolcezer testvérünk is nyugszik, felújítottuk az eddig emelt emlékműveket és építettünk egy újat, amelyen magyar-héber-ukrán nyelven – a magyar mártírok emlékét megörökítettük. (A magyar sajtóban a nyár hírszegény időszaka ellenére sem sikerült az ügynek méltó helyet kiszorítani.) Az a meggyőződésem, hogy a szélsőjobbna, politikai haszonlesésből tett gesztus a holokauszt emléknap időpontjának 1944 áprilisára való tétele. Innen indul a „kettős megszállás” hamis elmélete, a felelősség alól való örökös menekülésünk érdekében. Pedig soha nem szabadulunk a döntő, a harmadik megszállottságunk, az ördögi rasszizmus és antiszemitizmus átka és terhe alól, ha egyszer igaz bűnbánattal nem számolunk el múltunkkal és méltóképpen nem zárjuk le azt.

2. A másik lényeges dolog, amiről ezen az emlékgyűlésen szólnom kell, hogy hosszas vajúadás után a magyar parlament, idén, márciusban, módosította a Büntető Törvénykönyvet, kijelentve, hogy büntettet követ el, aki tagadja a Holokauszt tényét, s ezért három évig terjedő börtönbüntetéssel sújtható. Ádáz vita előzte meg és követte ezt a fontos eseményt. Magyarországot szinte a rendszerváltás óta fogságban és szégyenben tartja az

engesztelhetetlen verbális és praktikus gyűlölet förtelmes mocsara. Mindennapi érintkezés általános eleme lett a széles körben elterjedt zsidózás kódolt vagy nyílt gyakorlása, a két háború közti náci propaganda képeinek és szövegeinek interneten, újságokban, filmen és szórólapokban, valamint nagygyűléseken való terjesztése. És végül megjelent törvényszerűen a holokauszt tagadásának eddig sem ismeretlen, de most sokkal nyíltabb gonoszsága. A hatás nem maradt el. A tudatlan és az igazságot ez idő szerint megismerni nem tudó vagy nem is óhajtó, az iskolák megfertőzött történelem oktatásának befolyása alá került fiatalok seregestül estek szellemi pedofilok újnáci karmaiba. A jó szándékú, szabadelvű, az alapvető emberi jogokat (nem alaptalanul féltő) egyik oldal a szólásszabadság védelmében ellenezte a törvény konkrét szigorát. Azt kell látnunk azonban, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának védelme egyrészt a gátlástalan gyűlölet beszédet, az ördögi megtévesztést, és ezt követően hivatali cinkosságot és eltusolást élteti. A törvénymódosításra normális demokráciákban nem lenne szükség. Az új magyar demokrácia azonban nem ilyen. Másrészt pedig így csatlakoztunk nagyobb európai demokráciák konkrét - ha kell korlátozó - gyakorlatához, amely nem tekinti véleménynek és a szólásszabadság részének a gyilkos beszédet és a holokauszt tagadás gyalázatos hazugságát. A gyöngék és megfélemlítettek részleges megnyugtatósa érdekében helyeselnünk kell a büntetőtörvénykönyv ilyenfajta módosítását, még akkor is, ha tudom, a változások nem ilyen jogi lépésektől, hanem a magyar lélek gyógyulásától várhatók.

3. A harmadik dolog, amit szóvá kell tennem, hogy a legutóbbi európai parlamenti, majd a mostani általános választás óta Magyarországon valami gyökeresen megváltozott. A többé-kevésbé demokratikus választási eljárás lehetővé tette, hogy a Magyar Országgyűlés nem jelentéktelen törvényalkotó erejévé váljék egy szélsőjobb oldali, náci eszméket nyíltan valló és támogató párt, melynek egyenruhás alakulatai kampányuk részeként végigmaszírozták fővárosi és vidéki köztereinket. Ez a legszegyenteljesebb történelmi korszakunkat jelvényeivel, szóhasználatával és gátlástalanságával felidéző pártalakzat vissza akarja állítani a csendőrség levitézlett intézményét, módszeresen zaklatja legnagyobb nemzetalkotó kisebbségünket, a cigányságot, sértegetve és fenyegetve azt és minden szégyen nélkül teli szájjal zsidózik és elköveti az antiszemitizmus régi és új bűncselekményeit.

Sokan (bár egyre nyugtalanabban) még mindig félvállról veszik ezt a veszélyt. Mások csak rettegenek, vagy tehetetlenségüket hangoztatják. A rendszerváltás óta még soha nem volt ennyire fontos, hogy leleplezzük és azonosítsuk a demokrácia köntösében megjelenő újnáci magamutogatókat és azokat, akik a hatalom minél nagyobb megkaparintása érdekében túriki, támogatják és kihasználják ezt a szegyenteljes magatartást. Elengedhetetlen, hogy emberségünket megőrizzük, bátrak maradjunk, és semmiféle közösséget ne vállaljunk a sötétség erőivel. Fájdalmas tanulság egyes baloldali erők számára, hogy aki követni akarja a politikai számításból kollaborálók nézeteit mindent elveszíthet.

Nem akarom az emlékezést a fájdalom és a szorongó tanácstalanság gondolataival befejezni. 2003-ban, megemlékező utunk szervezése kezdetén néhány professzortársammal elmentünk Kamenyec-Podolszkijba és a mártírok temetőjévé lett közparkból a tömegsírokról elhoztunk egy csenevész kicsi cserjét, nem nagyobb annál, mint aminek olthatatlan és a bokrot elemészteni mégsem akaró tüzeben Mózes a pusztában az Úr jelenlétét és az elnyomottakkal való szolidaritás el nem múló kötelezettségét értette meg. A gyöngye növényt elültettük főiskolánk udvarán. Ez a reménytelenül hitvány kis hajtás azóta erős növendékfa-együttessé erősödött. Se a téli fagyok, se a nyári hőségek nem törték meg. Erős, mint a zsidó nép ősanái. Ezért hadd fejezzem be szavaimat a Rebekának adott családi áldás szavaival: „Te mi nővérünk! Szaporodjál, ezerszer való ezerig, és bírja a te magod az ő ellenségeinek kapuját!”